

MINIENCICLOPEDIA IUDAICĂ
TIMIȘOREANĂ

N - Z

Cuprins

N.....	1
Neumann, Ernest	4
Neumann Maria (Marika).....	4
O.....	5
Oppenheimer	Error! Bookmark not defined.
P.....	6
Philipp Ella.....	6
Philipp Judith.....	6
R.....	7
Rothenstein, Bernhard.....	7
Roth Otto	7
Reich Ephraim	7
Reich Lenke	7
Romaşcanu Stefan.....	7
Rooth Ladislau.....	7
Rubel Francisc	7
Russo Ioan	8
Rado Ludovic.....	8
S.....	9
Schatteles Tiberiu.....	9
Schneider Francisc.....	9
Schönberger Paul	9
Schönfeld Abraham.....	9
Schück Bernat.....	9
Szana	9
Székely (Eckstein) Vera.....	9
Székely Eugen/Jenö.....	9
Székely Eva	9
Szekely Gabriel	9
Szekely Gheorghe.....	9
T.....	10
Tal Alexander	10
Taub Darvash Gabriela	10
Taub Janos.....	10

Totisz	10
U	11
V	12
Vértes Adolf	12
W	13
Weinberg Viorica (Ibi), Markovitsh	13
Weiss Eugen (Jenö)	13
Weiss Ferdinand/Fredi	13
Wertheimer A	13
Wiener.....	13
Willkovits Ekaterina.....	13
Willkovits Gheorghe.....	13
Winkler Eva	13
Wisinger Endre	13
Y	14
Yardeni Myriam.....	14

N

Neumann, Ernest

Neumann Maria (Marika)

O

Oppenheim Rabinul Zwi (Hirsch) ben David Oppenheim sau Oppenheimer, (1793-1859), supranumit "Gaon Rabbi Herschele Temesvarer" și-a început activitatea de rabin în 1821, la 27 de ani, pentru comunitățile spaniolă și germană. Era un rabin erudit și cunoscut pentru înțelepciunea sa, un vorbitor și scriitor talentat. Influența lui s-a întins în întregul Banat. Oppenheimer a participat la discuțiile în jurul ideilor reformiste ale rabinului din Arad, Aron Chorin, pe care le contesta.

Mormântul său, construit în stil mausoleu, a devenit un loc de pelerinaj pentru evrei și neevrei, Rabinul Oppenheimer câștigând faima de „csoda rabi”, un rabin care face minuni. Rabinul Dr. Jakab Singer (1867-1939) relatează originea acestei legende. Paznicul creștin al cimitirului evreiesc a atribuit puterii magice a rabinului Oppenheim faptul că s-a întors nevătămat din Primul Război Mondial. Psihoza războiului, condițiile vitrege și sărăcia au făcut din rabinul care își

dormea somnul de veci de o jumătate de veac un rabin făcător de minuni.

Surse: Dr. Singer Jakab, Temesvári Rabbik a XVIII és XIX-ik században, 1928, Wieder Jakab Könyvnyomdája, Seini

Red. : Getta Neumann

P

Philipp Ella, pianistă; profesoara de pian

Philipp Judith, fiica lui Ella, pianistă, profesoara la Conservatorul de muzica Israel, decedată.

R

Rothenstein, Bernhard

Roth Otto

Reich Ephraim, n. 1933, violonist, de 40 de ani membru in diferite orchestre, in prezent violonist in orchestra simfonica din Cfar Shmaryahu, langa Herzliya.

Reich Lenke, profesoară de pian. Căsătorită Novac. După război a trăit la București.

Romașcanu Stefan, violonist. Studii la Conservatorul din Budapesta. Violonist în *Orchestra Romande* de Lausanne, Elveția.

Rooth Ladislau, n. 1920, Satu Mare. Dirijor, compozitor, orchestrator, pianist.

Deportat împreună cu părinții la Auschwitz, Mauthausen, transferat în lagărul de muncă de la Melk, apoi în lagărul lângă Ebensee, este eliberat de americani. Tatăl supraviețuiește, mama nu se întoarce.

După absolvirea studiilor la Academia de Muzică „Franz Liszt” din Budapesta a venit la Timișoara, angajându-se (1947) corepetitor la recent înființata Operă de Stat. În 1948 debutează ca dirijor în spectacole de balet, dar și de operă, și tot din acest an este numit dirijor la Ansamblul artistic muncitoresc de cântece și dansuri „Flacăra” din Timișoara, cu care efectuează turnee în Bulgaria, Albania și Iugoslavia. Un an mai târziu (1949) este titularizat dirijor la Opera timișoreană și debutează totodată la Filarmonică. În același an, Mircea Popa, dirijându-i cele *Două dansuri românești*, dezvăluie o nouă dimensiune a personalității lui Ladislau Rooth, cea de compozitor. Din anul 1953, L. Rooth devine prim-dirijor al acestei instituții conducând de la pupitru unica premieră (15 aprilie 1953) a stagiunii, *Nunta lui Figaro* de Mozart, în regia eminenței muziciene Aca de Barbu. Ladislau Rooth a fost un dirijor foarte activ. Până în anul 1958 a asimilat 35 de titluri de operă, balet și operetă însumând 734 de spectacole (cf. Monografiei instituției elaborată de Rodica Giurgiu). La Filarmonică a dirijat, începând din 1949, în fiecare an până în 1957. Repertoriul simfonic a fost foarte variat cuprinzând lucrări din diverse epoci de creație, uneori partituri orchestrate sau reorchestrate de el însuși. În 1956 împreună cu Dan Mizrahy au făcut cunoscut în sala de concerte timișoreană numele lui George Gershwin (*Rhapsody in Blue*).

În 1958 i se desface contractul de muncă fiindcă a solicitat emigrarea în Israel. În 1960 se stabilește în Israel și activează din același an la Opera israeliană apoi la Orchestra Radiodifuziunii din Jerusalem (1961), Filarmonica din Tel Aviv (1963), Orchestra „Scarlati” din Neapole (1965, dirijor invitat), Opera din Pretoria, Africa de Sud/Transvaal (1967-1968, contract de 18 luni), Radio Copenhaga (1968, invitat), „Landestheater” din Salzburg, Austria (1970, o stagiune), Orchestra Radio Tel-Aviv (1971). Urmează o lungă perioadă de contracte în Mexic la Operă și cu diverse orchestre simfonice (1980-1984). În anii 1985 și 1987 susține concerte în SUA, iar în 1989 reia contactele cu România colaborând cu Opera și Filarmonica din Timișoara, apoi și cu operele din Brașov și București. Alte compoziții: *Divertiment pentru orchestră* (1951), *Uvertura pentru tineret* (1953), *Pastorala pe o temă de la munte* (1954), toate prezentate în concertele Filarmonicii „Banatul” din Timișoara. Este membru al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România.

<http://www.banaterra.eu/romana/ladislau-rooth>

An de an, Ladislau Rooth dirijează concerte la Satu Mare, orașul său natal. În 2 iunie 2013 a dirijat un concert dedicat Întâlnirii evreilor timișoreni din întreaga lume în Sinagoga din Cetate, Timișoara. În octombrie 2013 este invitat să dirijeze Filarmonica din Kiev. O activitate continuă reprezintă scrierea de aranjamente orchestrale.

Rubel Francisc, fagot. Israel

Russo Ioan, chirurg de profesie, muzician amator

Rado Ludovic

S

Schatteles Tiberiu (n. 1928, Timișoara). Elev la școli israelite până la bacalaureat. Studiile universitare le-a făcut la Cluj și București, unde a studiat filosofie și economie și s-a specializat în comerț exterior.

În anii '50 a condus o echipă de cercetare a pieții agricole la Camera de Comerț Exterior. A continuat munca de cercetare la Institutul de Cercetări Economice al Academiei, unde a fost primul în România care a publicat în domeniul econometriei.

După 1956 a fost demis din poziția lui din motive politice și re-numit în funcțiune în anii '60. Publicațiile sale s-au bucurat de apreciere și în străinătate.

În 1973 a fugit în vest. A fost Senior Associate Member of St. Anthony's College la Universitatea din Oxford. După aceasta a plecat în Canada, unde trăiește în prezent împreună cu soția lui, Agnes, născută Borgida. A predat la Université Laval, Québec, apoi în Biroul de Statistică al guvernului canadian, continuând să dea cursuri la Université Laval, Québec și la Carleton University, Ottawa.

Alături de publicațiile în economie, matematică, econometrie și epistemologie, Tibor Schatteles a scris eseuri literare și o lucrare de istorie, *Evreii Timișoarei într-o perspectivă istorică*, care s-a publicat la Editura Hasefer, 2013 și în versiunea engleză în 2014. Volumul de eseuri despre opere din literatura universală *The Mirror of Socrates* a apărut la editura Archway Publishing.

În 2014, T. Schatteles a fost distins cu titlul Doctor honoris causa de către Academia Română pentru contribuția remarcabilă la dezvoltarea pe baze analitice a cercetării economice din România. De asemenea, i s-a acordat Diploma de exelență de către Institutul de prognoză economică și de către Institutul Național de Cercetări Economice „Costin C. Kirițescu”, Academia Română; de către Universitatea româno-americană ; Diploma Virgil Madgearu de către Academia de Studii economice.

Red.: G. Neumann. Surse: Convorbiri cu Tiberiu Schatteles ; participare la evenimente de lansare de carte.

<http://www.piatafinanciara.ro/?p=5461>; <http://www.hasefer.ro/index.php/evenimente/2013/83-evreii-din-timisoara-in-perspectiva-istorica-de-tiberiu-schatteles>

http://www.price.ro/specificatii_tiberiu_schatteles_economie,_epistemologie_si_previziune_129949.htm

Schneider Francisc

Schönberger Paul, jazz, duet cu Imre Hirschl; bateristul Elemér Kohn Germania - Israel

Schöfeld Abraham

Schück Bernat

Szana

Székely (Eckstein) Vera, profesoară de pian la Facultatea de Muzică a

Székely Eugen/Jenő (1914-2004) violonist la Filarmonica Timișoara. A predat vioară la Timișoara, apoi în SUA. A făcut o carieră în afaceri la New York, SUA.

Székely Eva, fiica lui Székely Jenő, violonistă. Profesoară la un Conservator de muzică la Universitatea din Missouri, SUA. Prim-violonistă în Esterhazy Quartet, face turnee internaționale și înregistrări.

<http://music.missouri.edu/ensembles/esterhazy.html> ;

http://www.youtube.com/watch?v=-7_bp0Axf9w

Szekely Gabriel

Szekely Gheorghe

Universității de Vest Timișoara, trăiește la Timișoara.

T

Tal Alexander (Deutel Sanyi-Lina), 1932 – 2005. A studiat vioara cu Weinberg Ibi. A ajuns in Israel la varsta de 19 ani si a fost ani de zile Konzertmeister la Filarmonica Israeliana (IPO) si dupa 1974 la Filarmonica din Amsterdam si Hilversum Radio Orkest. A fost prim violonist in Haydn Quartet si in Israel New String Quartet. Michal Tal, fiica lui, este o pianista renumita in Israel.

Vivaldi, Summer

http://www.youtube.com/watch?v=KDqea-k_oXo

Concertul de vioara nr. 2 de Bartok (inregistrat ca disc)

http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=NIOPDNAWEKg#!

Taub Darvash Gabriela

Taub Janos

Totisz

U

V

Vértes Adolf

W

Weinberg Viorica (Ibi), Markovitch – prim-violonistă în Orchestra Filarmonicii Timișoara

Weiss Eugen (Jenő), cantor la Sinagoga din Fabric

Weiss Ferdinand/Fredi (1932, Timișoara – 2002, Cluj) elev la Liceul Israelit Timișoara; elevul lui Philipp Ella; profesor la Academia de Muzică din Cluj; a acompaniat la pian pe Stefan Ruha, Ion Voicu, printre alții.

Stefan Ruha, vioara, Ferdinand Weiss, pian - Kreisler

<http://www.youtube.com/watch?v=RjBrH1pl6U>

Henryk Szeryng, vioara, F. Weiss, pian – Prokofiev

<http://www.youtube.com/watch?v=LLHcHqVRhiU>

Wertheimer A., vioara. Israel

Wiener ? prof canto

Willkovits Ekaterina, solistă la Opera din Timișoara și Cluj

Willkovits Gheorghe

Winkler Eva, violonistă - Israel

Wisinger Endre, pianist jazz

Y

Yardeni Myriam ([ebraică](#) מרימ ירדני) De la Wikipedia, enciclopedia liberă

([25 aprilie 1932](#), [Timișoara](#)) Istoric [israelian](#), originară din [România](#), cunoscută prin cercetările ei în domeniul istoriei [Franței](#), mai ales al gândirii [politice](#), al [istoriografiei](#) și studiului [identității naționale](#) franceze, al trecutului [hughenoților](#) și relațiilor lor cu [evreii](#). Profesoară emerită la Universitatea din [Haifa](#), este laureată a Premiilor Israel (1999) și EMET (2007).

Myriam Yardeni s-a născut la Timișoara, în România într-o familie [evreiască](#) din pătura mijlocie. Deoarece cu câteva excepții, întreaga comunitate evreiască din orașul ei nu a ajuns să fie deportată spre exterminare în timpul [Holocaustului](#), și familia ei a supraviețuit anilor războiului celui de-al doilea mondial și al regimului fascist în România. După studii liceale la gimnaziul evreiesc și la liceul clasic din orașul natal, a emigrat în Israel în anul [1950](#). A învățat ebraica la Ulpan Etzioni din [Ierusalim](#), apoi a studiat la Seminarul [pedagogic](#) înființat acolo de [Martin Buber](#). Ea și-a continuat studiile la Universitatea Ebraică, obținând titlul întâi în [istorie](#) generală și cultura Franței, apoi titlul de [master](#) în istorie generală. Teza ei de master, redactată în [1961](#) sub conducerea profesorului [Yaakov Talmon](#), a avut drept subiect activitatea lui [Bernard Lazare](#), publicist și fruntaș [anarhist](#) și [sionist](#) francez de la sfârșitul secolului al XIX-lea.

Continuare pe http://ro.wikipedia.org/wiki/Myriam_Yardeni

Articol redactat de Ivan Goldberger